

Druga mednarodna konferenca DEHEMS:

Zaposljivost diplomantov in sistemi menedžmenta visokošolskega izobraževanja

Ljubljana, 27. in 28. september 2012

POVZETKI PRISPEVKOV NA KONFERENCI

Paul Serban Agachi, Carmen Loredana Pop, Sonia Pavlenko, Camelia Moraru

Ukvarjanje z zaposljivostjo skozi strateško odločanje – izkušnja univerze Babeş-Bolyai

Razprava o zaposlitvenih možnostih je na univerzah postala ključni dejavnik pri sprejemanju strateških odločitev, ki stremijo k bolj kakovostnemu in številčnejšemu vključevanju diplomantov na trg dela. V pričujočem prispevku bi radi predstavili študijo, ki temelji na delovanju Univerze Babeş-Bolyai, s poudarkom na treh temeljnih korakih v procesu strateškega sprejemanja odločitev v povezavi z zaposlitvenimi možnostmi. Ti koraki so:

- a) *ozadje sprejemanja odločitev (ugotavljanje mnenj in izhodišč deležnikov - diplomantov in delodajalcev, stanja na trgu dela, zaposljivosti diplomantov, itd.);*
- b) *odločitve sprejete z namenom izboljšati zaposljivosti diplomantov (odpiranje specializiranih centrov, uvajanje novih tem v učni načrt, poudarjanje praktičnih sposobnosti, itd.);*
- c) *preverjanje učinkov teh odločitev na diplomante.*

Ta trojna perspektiva bo upoštevala kako univerze, trg dela in diplomanti s skupnim sodelovanjem sooblikujejo izobraževalno okolje, ki ponuja nadaljnji vpogled v proces sprejemanja odločitev posameznih univerz, npr. Univerze Babeş-Bolyai.

Alenka Braček Lalić

Vzpodbujanje izboljšanja zaposljivosti diplomantov – vloga agencij za zagotavljanje kakovosti

Predstavitev se osredotoča na raziskovalni doprinos agencij za zagotavljanje kakovosti k izboljšanju zaposljivosti študentov. Namen predstavitve je odgovoriti na naslednja vprašanja:

- a) *Kakšna je pri izboljševanju zaposljivosti diplomantov trenutna vloga Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu?*
- b) *Katere aktivnosti Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu bi lahko pripomogle k izboljšanju zaposljivosti diplomantov?*
- c) *Kakšna bi bila lahko vloga Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu v prihodnosti?*

Neda Bokan, Petar B. Petrović, Miša Živić

Kako izboljšati zaposljivost diplomantov

Globalizacija trgov, tehnološki razvoj, hitre spremembe gospodarskih in poslovnih okolij ter povpraševanje po visoko izobraženih posameznikih s specializiranim znanjem so povzročili premik na trgu dela po vsem svetu. Število diplomantov z različnimi akademskimi ozadji, sposobnostmi, veščinami in praktičnim znanjem narašča iz dneva v dan ter s tem dviga standarde in tekmovalnost na trgu dela. Vendar v tem tekmovanju, diplomanti iz različnih držav ne igrajo iste vloge. Navkljub tekmovalnosti pa moramo vedeti, da je eden izmed osmih milenijskih razvojnih ciljev Združenih narodov vzpostaviti sistem globalnega partnerstva vseh držav z namenom doseči načrtovani razvoj. V pričujočem prispevku razpravljamo o nekaj vidikih razvoja gospodarstva in visokega šolstva v Srbiji, ki so močno povezani z zaposljivostjo diplomantov in izboljšavami na tem področju, govora pa je tudi o možnih načinih za doseg tekmovalnosti v okviru uresničevanja prej omenjenega razvojnega cilja.

Julien Calmand, Jean-François Giret, Christine Guégnard

Diplomanti poklicnih šol v Franciji: Vključevanje v trg dela in družbena mobilnost

Vse večja poklicna usmerjenost visokega šolstva na francoskih univerzah je prinesla naraščajoče število diplomantov in ustvarila nove priložnosti. Naval poklicno usmerjenih diplomantov na trg dela odpira vprašanje njihovih profesionalnih obetov v spreminjajočih gospodarskih in družbenih okoliščinah. Ta prispevek se osredotoča na prehod poklicno usmerjenih diplomantov na trg dela v obdobju gospodarske krize, še posebej na družbene koristi te vrste diplom v Franciji: kakšni so vplivi spreminjajočih gospodarskih razmer in navala poklicno usmerjenih diplomantov na trg dela na njihov prehod in njihove možnosti družbene mobilnosti?

Carmen Delia Davila Quintana, Jose-Gines Mora Ruiz, Luis E. Vila Lladosa

Vzpodbujanje tridimenzionalnega vodenja pri delu s pomočjo razvijanja kompetenc v visokošolskem izobraževanju

Raziskava skuša ugotoviti vpliv delovanja visokošolskega izobraževanja na kasnejše vedenje diplomantov na delovnem mestu v treh ključnih razsežnostih vodenja, ki so: v naloge usmerjeno vodenje, v odnose usmerjeno vodenje in v spremembe usmerjeno vodenje. Profesionalne kompetence tu razumemo kot mehanizem prenosa iz visokošolskega izobraževanja v svet dela. S pomočjo večnivojskih modelov mešanih učinkov (»Multi-level mixed-effects models«, MLMEM) in modelov strukturne enačbe (»structural equation models«, SEM) na vzorcu 3500 diplomantov španskih univerz ocenjujemo učinke visokošolskega izobraževanja in začetnih delovnih izkušenj na razvoj profesionalnih kompetenc, ki oblikujejo tridimenzionalno vodenje diplomantov pri delu. Rezultati kažejo, da so posameznikove sposobnosti v treh opazovanih dimenzijah vodenja odvisne od razvoja določenega nabora profesionalnih kompetenc, ki so izbrane iz seznama 19 točk. Kompetence, povezane s tridimenzionalnim vodenjem, delno zagotavlja visokošolsko izobraževanje, nadalje pa se razvijejo z začetnimi delovnimi izkušnjami. Analiza prispeva tudi k prepoznavanju tistih načinov poučevanja in učenja, ki močneje učinkujejo na razvijanje veščin tridimenzionalnega vodenja. Glavna ugotovitev je, da primerna količina prakse pri visokošolskem študiju lahko pozitivno vpliva na razvoj vodstvenih sposobnosti diplomantov v času zaključka študija, to pa nato izboljša možnosti nadaljnega razvoja vodstvenih kompetenc v zgodnji karieri in s tem poveča nagnjenje diplomantov k delovanju v skladu s tremi razsežnostmi vodenja v organizaciji, v kateri se zaposlijo.

Alenka Flander

Kaj delodajalci iščejo, ko zaposlujejo naše diplomante?

Glede na to, da v Sloveniji primanjkuje analiz mnenj podjetij o mednarodni mobilnosti, smo v Centru RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) pripravili raziskavo na podlagi Finskega modela (CIMO, 2005). Namen je bil ugotoviti, ali mednarodna izkušnja (študij ali praksa v tujini) v času študija dejansko vpliva na odločitve slovenskih delodajalcev glede zaposlovanja. Spletni vprašalnik smo poslali na 520 naslovov in prejeli 144 odgovorov (27,7 %).

38,6% odgovorov predstavlja javni sektor, 61,4 % pa zasebni sektor. Med prejetimi odgovori jih je bilo največ iz področja izobraževanja (28 %); trgovine in storitev (25 %) in drugih javnih, socialnih in osebnih storitev (11,4 %).

Sodelujoče organizacije so bile predvsem podjetja (v skupnem 39,5 %), od tega 29,5 % majhnih in srednjih podjetij (SME) z manj kot 250 zaposlenimi ter 10,7% velikih podjetij. Preostale vključene organizacije so bile izobraževalne ustanove (16,4 %) in druge javne ustanove (5,7 %).

Pri ocenjevanju kompetenc, ki so povezane z zaposlovanjem, so sodelujoči kot zelo pomembne ali pomembne navedli naslednje: sposobnost kandidata (80,33 %); delovne izkušnje ali praksa kandidata na strokovnem področju (64,06 %); opravljanje študijske prakse kandidata v podjetju v tujini (53,13 %); splošne delovne izkušnje (50,00 %); primerna stopnja izobrazbe (47,62 %); študij v tujini (41,27 %); ter izobrazba iz ustrezne študijske smeri (39,68 %).

Skoraj tako pomembno kot izobrazba iz ustrezne študijske smeri je dejstvo, da delodajalec kandidata pozna (37,10 %) ali da pozna nekoga, ki je kandidata priporočil (43,55 %)

Pri ocenjevanju pomembnosti veščin mladih diplomantov, so respondenti kot najpomembnejše navajali: odgovornost in sposobnost prenašanja odgovornosti (75,81 %); zanesljivost (75 %); sposobnost iskanja informacij in njihove uporabe (73,44 %); sposobnost apliciranja znanja na drugačne in nove situacije (79,97 %); sposobnost sodelovanja (69,35 %); ter proaktivnost (67,19 %).

V nadaljevanju bomo predstavili nekaj primerjav med nekaterimi skupinami delodajalcev (npr. med malimi in srednjimi podjetji in javnimi ustanovami), da vidimo, ali so njihova pričakovanja glede zaželenih kompetenc podobna ali različna.

Primerjali bomo tudi nekatere rezultate iz slovenske in finske raziskave.

Christelle Garrouste, Margarida Rodrigues

Zaposljivost mladih diplomantov v Evropi

Izobraževalni Svet je maja leta 2012 sprejel novo kategorijo (ET2020) v zaposljivosti diplomantov, ki vključuje diplomante med 20. in 34. letom, ki trenutno niso vključeni v nadaljnjo izobraževanje ali usposabljanje in se zaposlijo v obdobju od enega do treh let po končani diplomi. Z uporabo istih podatkovnih virov, t. j. letnih mikropodatkov Raziskave delovne sile (LFS) med letoma 2004 in 2010 in »ad-hoc« podatkov iz leta 2009, to poročilo prikazuje oceno verjetnosti tovrstne zaposlitve glede na državo, državo in spol ter državo in študijsko področje, in sicer posebej za obdobje pred krizo in po njej ter ob upoštevanju individualnih in institucionalnih okoliščin vključno z reformami v izobraževanju. Da bi lahko razumeli naravo zaposlovanja mladih, smo za že zaposlene izračunali oceno verjetnosti, da je njihovo delovno razmerje sklenjeno za nedoločen oz. določen čas in verjetnosti, da delajo s polnim delovnim časom oz. z delovnim časom, krajšim od polnega.

Bénédicte Halba

Premoščanje vrzeli med univerzo in skupnostjo: ključ do zaposljivosti in kariernega uspeha diplomantov – od projekta VAB do projekta ALLinHE

Mnoge evropske države se soočajo z visoko stopnjo brezposelnosti, še posebej med mladimi. Na eni strani so diplomanti podvrženi nepričakovanim težavam na trgu dela, na drugi strani pa si

ljudje brez izobrazbe ali diplome prizadevajo za dostop do visokošolskega izobraževanja, da bi izboljšali svoje profesionalne možnosti.

Namen Bolonjskega procesa, ki poteka na evropski ravni, je predvsem oblikovanje Evropskega kvalifikacijskega okvira (EQF), ki s ciljem povezovanja nacionalnih kvalifikacijskih sistemov deluje kot prevajalni aparat za lažje branje in razumevanje kvalifikacij v različnih državah in izobraževalnih sistemih v Evropi pa tudi med delodajalci. Vsaka posamezna evropska država si prizadeva predstaviti vsebino diplomskih nazivov, vključno s pridobljenimi kompetencami in spretnostmi ter njihovo povezavo s trgom dela (s predlagano vrsto zaposlitve)

Istočasno je Kopenhagenski proces predstavil Evropsko strategijo za povečano sodelovanje pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Začetni in nadaljevalni program poklicnega izobraževanja in usposabljanja si delita isti cilj prispevanja k večji zaposljivosti in gospodarski rasti ter hitrejšemu odzivanju na širše družbene izzive, predvsem vzpodbujanju družbene povezanosti. Splošni cilj tega programa je izboljšati kvaliteto poklicnega usposabljanja in spodbujanje posameznikov k širši uporabi poklicno – izobraževalnih priložnosti, naj si bo to v šoli, visokem šolstvu, na delovnem mestu ali na privatnih tečajih.

S tem delom želimo prikazati, da lahko premostitev vrzeli med univerzo in skupnostjo predstavlja izziv za vzpodbujanje zaposljivosti in kariernega uspeha. Za diplomante je vključevanje neformalnega in priložnostnega učenja v priložo diplomi eden od načinov lajšanja prehoda na trg dela. Za »potencialne« diplomante je vrednotenje znanja, pridobljenega z neformalnim in priložnostnim učenjem pot do možnosti vključitve v visokošolsko izobraževanje in nadgradnje svojih izkušenj z diplomo za izboljšanje svojih poklicnih možnosti.

Premostitev vrzeli med univerzo in skupnostjo je dvosmerni proces. Po eni strani bi morali imeti diplomanti možnost opremiti svoje diplome z ostalimi izkušnjami (profesionalnimi, družbenimi, osebnimi), pridobljenimi kot dopolnitev njihovega študijskega programa. Vztrajali bomo pri obvezni podpori, ki mora biti ponujena diplomantom, da bi olajšala njihovo poklicno integracijo in karierni uspeh z uvajanjem/ uvedbo projekta Leonardo da Vinci, Valunig Experience beyond University (VAB).

Po drugi strani bi moralo biti vključevanje v visokošolsko izobraževanje pri javnosti vzpodbujeno s posebnimi profili za povečanje jasnosti in dostopnosti strategij VPL. Sledi predstavitev Erasmus projekta ALLinHE, ki se osredotoča na večnamenski VPL model (ki vključuje tako formativni kot sumativni pristop) in predlog primerjalne analize VPL metod in pristopov k (ciljnim) skupinam, ki so slabo zastopane v visokošolskem izobraževanju.

Anna Horvath

Merjenje zaposljivosti na področju visokega šolstva v Evropi: viri, omejitve in možnosti

V predstavitvi se ukvarjamo z vprašanji, ki izhajajo iz poglavja o učinkih in zaposljivosti v poročilu o izvajanju Bolonjskega procesa. Poročilo, pripravljeno za letošnje ministrsko konferenco v Bukarešti, je rezultat skupnega dela organizacij Eurostat, Eurydice in Eurostudent pod nadzorom skupine za spremljanje uresničevanja bolonjskega procesa (Bologna Follow-up Group). Prispevek predstavlja nekaj glavnih ugotovitev tega poročila ter izpostavlja nekatere probleme in dileme, s katerimi so se srečali avtorji, ko so poskušali opisati zaposljivost diplomantov v Evropi. V teh okvirih bomo skušali odgovoriti na naslednja vprašanja: Kaj dejansko merijo obstoječi podatki? Kakšne so omejitve in šibke točke obstoječih podatkov? Kaj v kolektivnem razumevanju zaposljivosti manjka? Na koncu bodo predstavljene možnosti nadaljnega poročanja o tej temi na evropski ravni.

İnci Kayhan Kuzgun

Usposabljanje študentov pri delu kot instrument za vzpodbujanje zaposljivosti diplomantov: predlog za Turčijo

Usposabljanje na delovnem mestu za študente je bilo uporabljeno kot tradicionalno sredstvo za povečevanje zaposljivosti diplomantov v povezavi s povpraševanjem na trgu dela. Čeprav je pripravnik koncept, ki je povezan s s trgom dela v Turčiji, vseeno nima celovito izdelane pravne podlage. Študija je razdeljena v tri odseke. Prvi odsek predstavlja kratek pregled obstoječe literature povezane z zaposljivostjo diplomantov. V drugem odseku je regulacija usposabljanja na delovnem mestu za študente predlagana kot sredstvo za povečanje zaposljivosti diplomantov v Turčiji. S tako postavljenim okvirom, smo značilnosti, izvedbo in sestavo predloga preučili v pod-sekcijah. Značilnosti predloga so bile obravnavane kot sledi spodaj:

- a) sredstvo aktivne zaposlitvene politike
- b) celostna strategija za vzpodbujanje študentov h gospodarskim aktivnostim
- c) utemeljenost na modelu dinamičnega povpraševanja
- d) utemeljenost na prostovoljnem sodelovanju med univerzami in podjetji v Turčiji
- e) ujemanje s konceptom javno-zasebnega partnerstva.

Uspešnost predlaganega instrumenta je bila obravnavana na individualni, institucionalni in družbeni ravni. Usposabljanje pripravnika lahko obravnavamo kot model za oblikovanje usposabljanj za študente na delovnem mestu:

- a) kot kriterij se uporablja velikost podjetja
- b) stroške izvajanja financirajo podjetja
- c) premije dveh vej socialne varnosti so bila plačana iz proračuna univerz.

Glavni zaključek je bil obravnavan v tretjem poglavju.

Mareike Landmann

Zahteve profesije učitelja in sposobnost diplomantov, da te zahteve izpolnijo – potencial rezultatov sledilnih raziskav za evalvacijo izobraževanja učiteljev v zvezni deželi North-Rhine-Westphalia v Nemčiji

Ta članek opisuje zasnovo za evalvacijo izobraževanja učiteljev v Nemčiji v povezavi s standardi za izobraževanje učiteljev. Te standarde je leta 2004 in 2008 objavila nemška *Stalna konferenca ministrov za izobraževanje in kulturne zadeve*. Članek se nadaljuje z razpravo o učinku zasnove raziskave na možnosti in omejitve rezultatov za evalvacijo študijskih programov na področju izobraževanja učiteljev na univerzah v zvezni deželi North-Rhine-Westphalia. Za obdelavo teme standardov izobraževanja učiteljev in ustrezne kakovosti študijskih programov na tem področju s pomočjo sledilnih raziskav v Nemčiji, je bila v okviru nemškega Projekta sodelovanja raziskav s sledenjem diplomantom (KOAB) razvita lestvica zahtev učiteljske profesije. Ta članek predstavi drugo in končno različico lestvice ter rezultate druge različice. Ti kažejo, da se pripravlanje diplomantov na izpolnjevanje zahtev učiteljske profesije razlikuje na različnih področjih učiteljskih aktivnosti. Ujemanje med zaznanimi zahtevami in samo-ocenjenimi sposobnostmi za izpolnjevanje teh zahtev na različnih področjih je odvisno tudi od študijskega programa oziroma vrste šole, za katero študijski program pripravlja učitelje. Za osvetlitev vprašanja o dejanski stopnji uporabnosti teh rezultatov za evalvacijo izobraževanja učiteljev ali prilagajanje študijskih programov, je raziskovalna metodologija evalvacije preučena na podlagi splošnih značilnosti evalvacije kot jih je opredelil Chelimsky (1997). Razumevanje vrste izvedene evalvacije,

definirano z njenim namenom, naj bi izpostavilo potencial, a tudi omejitve tega projekta evalvacije izobraževanja učiteljev v zvezni deželi North-Rhine-Westphalia v Nemčiji.

Giunio Luzzatto, Stefania Mangano, Roberto Moscati, Maria Teresa Pieri

Zaposljivost in kompetence univerzitetnih diplomantov v Italiji

Iz podatka, da se 60 odstotkov italijanskih diplomantov vpiše neposredno na programe magistrskega študija, javnost pogosto domneva, da je to posledica zelo omejenih zaposlitvenih možnosti teh diplomantov. V prispevku dokazujemo, da tej domnevi nasprotujejo obstoječi podatki o stopnjah zaposlenosti, ki kažejo zelo majhno razliko med stopnjami zaposljivosti po pridobitvi dodiplomske in podiplomske izobrazbe. Stopnja zaposlenosti diplomantov, ki po zaključku študija iščejo delo, je visoka, delajo pa tudi mnogi od tistih, ki so vpisani na podiplomske študijske programe. Vendar pa delodajalci pogosto pripomnijo, da so univerzitetni diplomanti dobro pripravljene na svojem strokovnem področju, manjka pa jim splošnih kompetenc. S pomočjo analize odgovorov na vprašalnik, ki je bil poslan vodstvom univerzitetnih študijskih programov, smo raziskali splošne kompetence, ki jih kot rezultat študija opisujejo učni načrti italijanskih univerz. Tu predstavljamo nekatere ugotovitve.

Gregory Makrides

Razvoj pisarn za odnose med akademsko in gospodarsko sfero na univerzah na Cipru – kakovost delovne prakse in pripravništva – rezultati projekta INENTER

Eden izmed velikih projektov Evropske znanstvene fundacije (ESF), v katerem vse ciprske univerze sodelujejo v Konzorciju, je zgoraj omenjeni projekt, ki se je začel leta 2009 in naj bi bil zaključen do konca leta 2014. Projekt koordinira Univerza na Cipru, ki je glavna javna univerza v državi.

Cilji projekta obsegajo negovanje tesnejših povezav z gospodarstvom za skupne projekte, promoviranje nadgrajevanja raziskovalnih prizadevanj gospodarstva in nadgrajevanja infrastrukture ter podpiranje in promoviranje izvajanja študijske delovne prakse, pripravništva in vključevanja mladih raziskovalcev v industrijo.

Ker je povezava z industrijo na področju raziskovanja in usposabljanja omejena, je projekt usmerjen tudi v povečanje prilagodljivosti podjetij in zaposlenih spreminjajočemu tržnemu okolju ter povezovanju z akademsko sfero. To naj bi pripomoglo tudi k restrukturiranju gospodarske in akademske sfere v skladu s prihodnjimi izzivi na trgu dela ter k razvoju inovativnih metod snovanja poslovnih in zaposlitvenih praks na državni ravni.

Na evropski ravni so pričakovani učinki projekta prispevanje k povečanju števila in kakovosti delovnih mest, izboljšanju spretnosti in inovativnosti z namenom razvoja ter prilagoditvi sistemov izobraževanja in usposabljanja novim potrebam na trgu dela.

Ciljna skupina so ciprska podjetja v vseh sektorjih in na državni ravni, ciprski raziskovalci in študenti ter ciprske visokošolske ustanove. V prispevku bo predstavljena struktura projekta, njegova vsebina in načrt izvajanja, izzivi s katerimi se srečuje, napredek v izvedbi ter rezultati.

V povezavi s cilji uradov za podporo delovne prakse študentov je evropsko financiran projekt INENTER, ki poteka do konca septembra 2012, prinesel rezultate, ki bodo predstavljeni v prispevku.

Minoru Nakayama

Študija primera vplivov ekonomskih dejavnikov na zaposlovanje japonskih diplomantov inženirstva

Na zaposlenost univerzitetnih diplomantov lahko vplivajo gospodarsko okolje, panožna struktura in druge okoliščine. Navkljub ugotovitvi, da diplomanti inženirstva iščejo zaposlitev v proizvodnji in sorodnih panogah, njihovo zaposlovanje ni omejeno na ta sektor. Z uporabo zaposlitvenih statistik diplomantov različnih znanstvenih in tehnoloških študijskih programov japonske državne univerze na diplomski, magistrski in doktorski stopnji se je med letoma 1985 in 2010 v petletnih intervalih izvajala študija primera. Rezultati kažejo, da določena podjetja nadaljujejo z zaposlovanjem diplomantov, v spremenjenih poslovnih razmerah pa so se spremenile preference diplomantov glede industrijskega sektorja. Letne statistike diplomantov inženirstva in industrijski sektorji, v katere ti vstopajo, so bili preučeni s pomočjo multivariantne analize. Glede na panoge in študijske oddelke so bile oblikovane dvodimenzionalne lestvice. Izkazalo se je, da so se razmerja med univerzitetnimi oddelki, industrijskimi sektorji, študijskimi stopnjami in letom zaključka študija skozi leta spreminjala. O dejavnikih, ki so to povzročili, razpravljamo v kontekstu sprememb in razmerja med njimi.

José Navarro and Sandra Fachelli

Od rasti do krize: univerzitetne poti in vstop na trg dela

Ta članek se osredotoča na ugotovitve tipološke analize prehajanja diplomantov katalonskih javnih univerz v zaposlitev v letih 2004 in 2007. Podatki izhajajo iz periodične raziskave o rezultatih diplomantov katalonskih univerz na trgu dela, ki jo je izvajala Agencija za zagotavljanje kakovosti katalonske univerze (AQU). Za razlikovanje med diplomanti iz leta 2004 (intervjuvanimi v prvem četrtletju 2008), ki so na trg dela prehajali v času gospodarske rasti v Španiji, in tistimi iz leta 2007 (intervjuvanimi v začetku leta 2011), ki so diplomirali približno leto pred začetkom gospodarske krize, je bil v raziskavo vključen primerjalni element. Čeprav lahko v splošnem zaznamo upadanje stopnje zaposlenosti, med že zaposlenimi diplomanti prve in druge kohorte nismo odkrili razlik.

Ashly H. Pinnington

Diplomanti, ki najdejo zaposlitev, ki jo je težko dobiti

Literatura o karierah ponuja široko paleto različnih pogledov na prehod iz visokošolskega izobraževanja v svet dela in zgodnje stopnje kariernega raziskovanja. Mnoge razlike med temi pogledi odsevajo spremembe na trgih dela in v širšem družbenem okolju. Tekom zadnjih desetletij so se teoretični karierni modeli odmaknili od osredotočenosti na "moške" vzorce dela s ciljem boljšega razumevanja raznolikosti v vzorcih dela in spreminjajočih konceptih kariere.

Prispevek predstavlja ugotovitve raziskav med diplomanti v zgodnjih fazah kariere, ki doživljajo različne stopnje uspešnosti pri pridobivanju zaposlitve in dela na izbranem področju. Osredotoča se na diplomante, ki so v kariernem iskanju manj uspešni. Ti imajo po pridobitvi formalne izobrazbe težave z iskanjem primerne plačane zaposlitve in pri razvijanju vitalne kariere ne dosegajo občutnega napredka. To je skupina ljudi, ki naj bi bili najbolj potrebni aktivne podpore visokošolskih institucij, tako pri iskanju zaposlitve, kot tudi pri začetnem in nadaljnjem kariernem razvoju.

Obsežna kvantitativna raziskava in sekundarna analiza, predstavljena s strani raziskovalcev na prvi konferenci DEHEMS (*WU Vienna University of Economics and Business*, 22. in 23. september

2011), je razkrila nekaj prepoznavnih vzorcev zaposljivosti glede na diplomske teme in poklice. Diplomanti, ki se ne uspejo zaposliti na svojih strokovnih področjih in ki zamenjajo več zaporednih kratkotrajnih in razmeroma slabo plačanih zaposlitev, predstavljajo z vidika potrebne podpore izziv za visokošolske institucije. Nacionalna gospodarstva, družbe, zaposlovalci, diplomanti in njihove družine bi vsi lahko pridobili z institucionalnimi iniciativami, ki bi izboljšale možnosti diplomantov za pridobitev primerne zaposlitve in delovnih izkušenj. Te torej predstavljajo veliko priložnost za zgodnji karierni razvoj, ki nato zahteva tudi aktivno individualno vključevanje in določeno stopnjo improvizacije novih diplomantov.

Izzivi, s katerimi se srečuje ta skupina diplomantov, usmerjajo pozornost na vlogo kariernega svetovanja, ki vključuje pripravo veščin za iskanje zaposlitve, kot tudi spoznavanje dejanskih delovnih nalog in delovnih mest pred zaključkom študija. Kažejo tudi potrebo po natančnejših in bolj odzivnih podatkih o prostih delovnih mestih skupaj s svetovanjem o praktičnih načinih ustvarjanja lastnih zaposlitvenih priložnosti in karierni rasti. Vse to postane še posebej pomembno pred zaključkom študija in takoj po njem. Tako starši, kot tudi drugi družinski člani, lahko vplivajo na mlade diplomante, ki pogosto potrebujejo pomoč pri spoznavanju realnosti in izzivov, s katerimi se soočajo. Jasni jim morajo biti praktični pomisleki, kot je na primer višina plač v domači regiji v primerjavi z drugimi regijami, da lahko svoje znanje in razumevanje uporabijo v skladu s trenutnim delovnim okoljem. Visokošolsko izobraževanje, delodajalci, vladne ustanove in medijske organizacije lahko pomagajo pri zagotavljanju teh informacij.

Danuta Piróg

Prehod iz visokošolskega izobraževanja na trg dela na Poljskem: primer diplomantov na področju geografije

V tem delu je predstavljen del empiričnih raziskav o procesih prehajanja diplomantov geografije na trg dela v obdobju šestih mesecev od zaključka študija. Namen raziskave je bil diagnosticirati položaj diplomantov geografije na trgu dela glede na njihove želje, pričakovanja in načrte v zvezi s trgom dela. To preverjanje zajema načrtovana in dejanska delovna mesta, načrtovana in dejanska merila selekcije, pričakovana in dejanska merila zaposlovanja ter pričakovano in prejeta višino prihodkov.

Študija prikazuje, da je prehod diplomantov geografije na trg dela na Poljskem zapleten in zahteven proces z delnim uspehom, ki pa se precej razlikuje od pričakovanj in želja, ki jih imajo diplomanti geografije ob koncu svojega študija.

Pittia P., Silva C.L.M., Costa R., Schleining G., Dalla Rosa M.

Projekti in omrežje organizacije ISEKI_Food: strategije in aktivnosti za implementacijo veščin in zmožnosti prihodnjih generacij diplomantov na področju živilstva

Mreža študijskih programov na področju živilstva je bila z dolgoročnim ciljem oblikovanja učinkovitih orodij in smernic za promocijo evropskega visokošolskega področja (EHEA) živilstva ustanovljena leta 1998. Temu cilju na mednarodni ravni sledi z nenehnim obnavljanjem omrežij s podporo programa Erasmus na evropski ravni in širše s podporo programa Erasmus Mundus. Vse dejavnosti, pripomočke in gradivo vzdržuje neprofitna organizacija ISEKI Food Association (IFA), ki s svojo mednarodno mrežo dosega vse kontinente. Tako je bilo razvitih več orodij, med katerimi so najpomembnejša: številne baze učnih načrtov, učnih materialov in deležnikov na

področju živilske industrije; mednarodni revija in redno izdajanje knjig z mednarodnim založništvom; periodična mednarodna konferenca o povezovanju izobraževanja, raziskovanja in gospodarstva; standard kakovosti za študije živilstva in prehrane (EQAS); partnerstvo pri ostalih raziskovalnih in izobraževalnih projektih.

Darka Podmenik, Ivana Čančar

Pomen kariernih centrov kot posrednikov med visokošolskimi študenti in njihovimi potencialnimi delodajalci

Prvi del članka poroča o naraščujočem trendu negotovih zaposlitvenih obetov diplomantov, še posebej tistih iz t. i. mehkih visokošolskih študijskih programov. Podatki dveh različnih raziskav – obširnega mednarodnega projekta HEGESCO in študije primera slovenskih študentov – so uporabljeni za preverjanje hipoteze, da bi moralo tako visokošolsko izobraževanje kot študentje sami več vlagati v veščine in kompetence, potrebne za supešen prehod iz visokošolskega izobraževanja v svet dela.

Drugi del se osredotoča na karijerne centre, ki za nekatere države, kakršna je Slovenija, predstavljajo novo obliko usposabljanja študentov. Glavni sklepi študije primera kariernih centrov so: karierni centri imajo vlogo mediatorjev med študenti oz. diplomanti, visokošolskimi izobraževalnimi institucijami in delodajalci; karierni centri uporabljajo inovativne načine usposabljanja študentov za zaposlitev po zaključku šolanja. S predstavniki petih slovenskih, dveh nemških in enega britanskega kariernega centra so bili opravljeni polstrukturirani intervjuji. Glede na inovativnost in učinkovitost kariernih centrov ter primerjavo med njimi so bili opazovani karierni centri razdeljeni v dve skupini: na tiste, ki predstavljajo t. i. dobro prakso, in tiste, ki so "povprečni". Potrebna je razprava o tem, katere od aktivnosti "dobrih praks" so prenosljive in uporabne za uspešnejše delovanje kariernih centrov nasploh.

Anna Prades

Vzpodbujanje uporabe raziskav med diplomanti – zgodba Agencije za zagotavljanje kakovosti Univerze v Kataloniji

O dejstvu, da raziskave med diplomanti institucijam visokošolskega izobraževanja nudijo dragocene informacije o njihovi učinkovitosti in okviru, v katerega so vključene, ni razprave. Toda ko so podatki zbrani in poročila natisnjena, kako institucije uporabljajo te podatke pri sprejemanju odločitev? Zgolj informacije o zaposlovanju diplomantov same po sebi ne povzročajo sprememb. Na podlagi desetletnih izkušenj in štirih raziskav med diplomanti bo skušal ta prispevek razložiti, kako si agencija za zagotavljanje kakovosti prizadeva za uporabo rezultatov tovrstnih raziskav. Izpostavljene so tri ključne točke: 1) raziskava, zasnovana za sprejemanje odločitev, 2) nujnost oblikovanja poročil za deležnike in 3) vključevanje rezultatov iz trga dela v ocene kakovosti in akreditacije. Te točke so nujen, ne pa zadosten pogoj za s podatki utemeljeno vodenje visokošolskih institucij ali kariernih centrov. Izziv predstavlja vzpodbujanje na podatkih utemeljene kulture na vseh ravneh in zagotavljanje, da imajo deležniki primerno ogrodje za interpretacijo in dopolnjevanje podatkov, med drugim tudi z zaposlitvenimi indikatorji. Končni cilj zagotavljanja kakovosti je "samo-regulacija" institucij, ki so ponotranjile načine razmišljanja na podlagi kakovosti.

Victor Pushnykh

Pomen vodenja pri upravljanju univerze v negotovih okoliščinah

Premagovanje novih izzivov zahteva izboljšanje vseh procesov, ki potekajo v okviru univerze, vključno z načinom vodenja univerze. Za izboljšanje teh načinov je treba razumeti, kako deluje vodenje univerze in spoznati temelje vodstvenega sprejemanja odločitev. V tem prispevku je predstavljen model vodstvenega sprejemanja odločitev v negotovih okoliščinah. Model predpostavlja, da je sprejemanje odločitev način kultiviranja organizacijske kulture v skladu z vrednotami vodenja. Predstavljeni bodo eksperimentalni rezultati, ki prikazujejo delovanje tega kultivacijskega mehanizma.

Péter Róbert

Spremembe v neujemanju zaposlitve in neujemanju znanja pri zaposlovanju diplomantov v štirih novih članicah EU

Članek raziskuje neujemanje kvalifikacij in trenutne zaposlitve mladih diplomantov v štirih post-komunističnih državah: v Sloveniji, na Poljskem, v Litvi in na Madžarskem. Neujemanje je operacionalizirano na objektivni in subjektivni način: delo na delovnem mestu, kot je definirano z uradnim nazivom na eni strani in evalvacija delovnega mesta z vidika področja študija na drugi.

Analiza razkriva nekoliko slabše izhodišče žensk ter občutne razlike glede na starševsko ozadje in glede na različna področja študija. S študijem povezane delovne izkušnje izboljšajo ujemanje med kvalifikacijami in zaposlitvijo, zaposlitvena mobilnost in brezposelnost pa povečata verjetnost za neujemanje. Neujemanje pri prvi zaposlitvi ima močne in dolgotrajne posledice na ujemanje celo pet let po zaključku študija.

Yulia Shumilova, Yuzhuo Cai

Zaposlovanje in profesionalne zmožnosti mednarodnih diplomantov finskih visokošolskih ustanov

Po bolonjskem procesu in njegovih politikah, usmerjenih v povečanje privlačnosti evropskega visokega šolstva, postaja zaposlovanje mednarodnih diplomantov vse večji problem – tako v smislu vzpodbujanja mednarodnih študentov k visokošolskemu izobraževanju kot tudi v smislu podpore razvijanju nacionalnih trgov dela in gospodarske rasti. Vendar pa na področju zaposljivosti mednarodnih diplomantov v kontinentalni Evropi še vedno obstaja raziskovalna vrzel. Ta članek predstavlja glavne rezultate raziskave VALOA, ki je v letih 2011 in 2012 potekala na Finskem, osredotočala pa se je na prehod mednarodnih diplomantov iz izobraževanja v svet dela, prepoznavanje nekaterih šibkih točk mednarodnega visokošolskega izobraževanja ter oblikovanje predlogov za nadaljno raziskovanje.

Oon-Seng Tan

Razvijanje učiteljske kakovosti: preseganje struktur, standardov in stereotipiziranja

Kakovost izobraževanja in kakovost učiteljev je v zadnjih letih postala tema mnogih razprav. Raziskovalci in oblikovalci politik na področju izobraževanja preučujejo izobraževalne reforme na mednarodni ravni, da bi se učili od najboljših izobraživalnih sistemov, kakršni so finski, korejski in singapurski. Kako razvijemo učiteljsko kakovost? Ali gre za ustvarjanje struktur za vstopne zahteve, rekrutiranje in kompenzacija? Ali gre za zvišanje standardov akreditiranja in odgovornosti? Z učenjem od najboljših lahko prevzamemo učinkovite prakse in politike. Ta prispevek izobraževanje učiteljev predstavlja z vidika Singapurja in uspešnih vzhodnoazijskih držav in utemeljuje tezo, da razvijanje učiteljske kakovosti presega strukture, standarde in stereotipe. S pomočjo ilustrativnih primerov se predstavitev osredotoča na pomen učiteljskega simbolizma, poklica, subkultur profesionalne skrbi in razvoja, kot tudi učiteljskega vodenja in inspiracije. Prispevek se zaključí s priporočili za uravnoteževanje širšega upravljanja politik in praks z "logosom, etosom in patosom" simbola učitelja.